

Kes võiks pakkuda valgust?

MART RAUSAAR
*Riigikogu Toimetiste
peatoimetaja*

Mõni aeg tagasi jõudsime pisut kurvaltki järeldusele, et pärast vabaduse saavutamist, Euroopa Liidu ja NATOga liitumist ning euro kasutuselevõttu on meie suured eesmärgid justkui otsas. See pole siiski nii, võin teid rahustada. Meil on laual mitu suurt küsimust, nende seas rahvusena säilimise küsimus ning kuidas tagada meie jätkuv energiasõltumatus. Seekordne Riigikogu Toimetiste number räägib sellest teisest suurest küsimusest ehk kustkohast peaksime saama tulevikus oma elektrienergiat.

See küsimus on oluline ja keeruline. Oluliseks muudab selle asjaolu, et küllap keegi meist ei taha omaaegse literaadi Kusta Toomi kombel igasuguste mugavusteta metsahütis elada, kus ei saa kasutada isegi saumikserit, rääkimata nutiseadmete laadimisest. Keeruliseks muudab teema asjaolu, et raudteede, maanteed ja sadamate ehitamise kõrval on elektrijaamade ehitamine üks aeganõudvamaid ja kulukamaid tegevusi, mida saab välja mõelda. Vaadakes, kui kaua ehitasid soomlased oma uut tuumaelektrijaama – ja tundub, et nad said selle valmis täiesti

õigel ajal. Tähendab, omal ajal õige ammu võeti vastu õige otsus.

Küsimus on keeruline veel ka seetõttu, et on vaja leida kompromiss elektri tootmise maksumuse, tehnoloogia keskkonnamõju ning selle tehnoloogia Eesti asustusmuustrile ja energiavõrgule sobivuse vahel. Nagu arhitektuuri ja meditsiini vallas, on igaühel oma arvamus, kuid vaja on eeskätt kuulata spetsialiste. Ajakirjanduse ülesanne on nende hääl kuuldavale tuua ning muuta see üldauditooriumile arusaadavaks, sest lõpuks peame otsustama kõik koos, kuna projekti eest maksame kõik koos ning peame elama selle viljadega.

Oleme soovinud uues Riigikogu Toimetiste numbris avada selle keerulise teema erinevaid tahke. Vahur Kooritsa vahendusel saame ülevaate, milline on Eesti energiatarbimise muster statistikaameti andmeil. Pilguheitu energiajulgeoleku valdkonda pakub Andres Mäe.

Tallinna Tehnikaülikooli elektroenergeetika ja mehhatroonika instituudi vanemteadur Toomas Vaimann annab oma essees aimu, millisel valikute ristteel me seisame ja kuidas oleme siia jõudnud. Professor Alar Konist kirjutab põlevkivienergeetika väljavaadetest. Vara on veel maha kanda ka põlevkivienergiat, kuid milline on selle võimalik tulevik? Kaua aega Eesti Gaasis töötanud Andres Noodla uurib, millises mahus võiks tuule- ja päikeseenergia asendada põlevkivienergiat. Aga

võib-olla peaks seda tegema tuumaenergia? Kui kaugel oleme Eesti tuumajaama võimaliku arendusega, sellest annab ülevaate Kalev Kallemets Fermi Energiast.

Heidame korraks pilgu ka rohepöördele. Mida see võiks tähendada Ida-Virumaa kontekstis, sellest kirjutavad Jelena Rootamm-Valter ja Tatjana Miroshkina Tartu Ülikooli Narva kolledžist. Ning fookusploki lõpetuseks veel kaks väiksemat huvitavat kaastööd haakuvatel teemadel: Urmas Kukk ja Raul Nugis KPMGst vaevad Elektrilevi ja Eesti Energia võimaliku lahutamise õiguslikku poolt ning Kaspar Oja Eesti Pangast kirjutab elektribörsist.

Poliitilise mõtte rubriigis avaldame tänu eesti-läti tõlkija Hannes Korjuse panusele Läti presidendi Egils Levitsi kaks kõnet Läti parlamendi avaistungilt. Neid peatoimetaja veeru ridu kirjutades on kulmineerumas poliitiline intriig Läti presidendivalimiste ümber, mis võib paraku lagundada sealse koalitsiooni. Ajakirja ilmumise ajaks on lätlastel igatahes lahendus, uus president käes. Ent lugedes Läti presidendi kõnesid, saame aimu Levitsi riigimeheliikusest ning Läti probleemide hämmastavast sarnasusest meie omadega.

Uuringute rubriigi algus jätkab veel pisut elektrienergia teemal. Silver Jakobson riigikontrollist annab ülevaate, kuidas on meil lood hoonete energia-tõhususega ning Andres Vörk ja Helen

Poltimäe Tartu Ülikoolist on uurinud, kuidas universaalteenuse tulek muutis eraklientide elektritarbimist. Nii et lugege ja mõelge, kas ja kuidas on see kõik olnud seotud teie igapäevaeluga.

Aga nagu ikka, avaldame kaastöid ka teistel teemadel kui fookusteema. Kristen Jalakas ja Simona Ferraro vaatlevad pere-toetuste mõju soolisele palgalõhele. Eneli Kindsiko käsitleb õpetajate järelkasvu ning Anni Kurmiste Praxisest pikaajalise hoolduse tööjõuprobleemi.

Ei oska öelda, kas minul või Martin Õunapuul on lähiajal asja Hiina Rahvavabariiki, kuid avaldame esimese osa tema Sisekaitseakadeemias kaitstud magistritööst, mis võttis luubi alla hiinlaste infomõjutustegevuse üleüldse ja täpsemalt Eesti Vabariigis.

Kuna meil toimusid äsja parlamendivalimised, annab toimunud kampaaniast ülevaate (ja võrdleb seda varasemate kampaaniatega) suhtekorraldaja Ott Lumi. Haakuval teemal on Raoul Lättemäe rahandusministeeriumist analüüsinud erakondade valimislubadusi.

Tavapärast lõpetab Riigikogu Toimetiste numbri ülevaade rahvusvahelistest parlamendiuudistest, mille autoriks on Tiina Tammiksalu rahvusraamatukogust.

Täna kõiki kaastööde autoreid nende panuse eest, mis kokku on huvitav ja arendav ülevaade ning aitab meil loodetavasti paremini langetada õigeid otsuseid. Head lugemist!